

J E D Y N K A

Pismo Dzieci i Młodzieży SP
w Zawoi Centrum

Nr 8/04/2022 KWIECIEŃ

WIELKANOC

lu występowały także inne tradycje.

W Niedzielę Palmową, zwaną także Kwietną, mieszkańcy regionu święcili „bazicki”, czyli palmy z wierzbowych gałązek przystrojonych bibułą i mirttem. Gałązki wkładano pod pierwszą skibę na zaoranym zagonie, co miało przynieść urodzajny rok.

Wielki Tydzień to czas zaostrego postu. W Wielki Czwartek dawniej kobiety siały kapustę - jeżeli zdążyły to zrobić przed dzwonami wzywającymi na wie-

Pisanki, święcenie koszyczka z pokarmem czy polewanie się wodą w lany poniedziałek to elementy Wielkanocy znane w całej Polsce. A jakie są tradycyjne zwyczaje wielkanocne górali? W dużej mierze pokrywają się one z tymi, które zgodnie z chrześcijańską tradycją uchodzą za standardowe w całym kraju. Jednak na Podha-

czorną mszę świętą, główki kapusty miały wyrosnąć bardzo duże. W niektórych miejscach tego dnia palono lub wieszano kukłę symbolizującą Judasza.

W numerze:

* WIELKANOC	2
* CO WIESZ O KWIETNIU?	3
* PODRÓŻE MAŁE I DUŻE	4
* NASZE SUKCESY	6
* BALLADYNA INACZEJ	8
* WARTO OBEJRZEĆ	11
* SPORTOWE WIEŚCI	12
* ROZMAITOŚCI	14

WIELKANOC

Wielki Piątek był dniem oczyszczenia duszy i ciała. Należało umyć się przed świtem w potoku, wypowiadając słowa „Wodzicko czysto łobmyłyś Pana Jezusa, łobmywos brzyski, korzynie, łobmyjze mnie grzysne stworzynie”. W ten dzień kobiety robiły masło do święcenia - później miało ono służyć jako lekarstwo na różne dolegliwości. W Wielką Sobotę święci się pokarmy - „świyncelinę”. Do koszyczka wkładamy:

baranka – symbol zmartwychwstałego Chrystusa,

jajka – symbol rodzącego się życia,

chrzan – symbol siły,

wędlina – symbol płodności i dostatku,

ser – symbol zdrowia dla zwierząt hodowlanych,

sól – symbol oczyszczenia domostwa od złego oraz istota prawdy,

ciasto (babka) – symbol wszechstronnych umiejętności.

W lany poniedziałek oczy-

wście wielka „polewacka” - wzajemnie oblewano się wodą. Ludzie, którzy nie zgadzali się na takie występki, wykupywali się poczęstunkiem wódki, ciastem i święconym jajkiem. Chłopcy oblewali szczególnie panny, które wpadły im w oko. Poniedziałkowy zwyczaj niesie jednak ze sobą głębsze przesłanie niż umoczenie niczego niewinnych

Dawniej śmigus i dyngus były osobnymi zwyczajami – śmigus oznaczał tradycyjne smaganie, czyli uderzanie wierzbowymi gałązkami lub polewanie wodą. Wszystko w formie zabawy – chłopcy smagali dziewczęta po gołych łydkach. Dyngus to inaczej wykup. Chłopcy chodzi od domu do domu i w zamian za życzenia i śpiew domagali się wy-

dziewcząt – woda ma oczyścić duszę i przypomnieć, że jest konieczna do życia, które bez niej nie istnieje, tak samo jak radość czy uroda.

kupu w postaci pisanek, słodczy, pieniędzy. Z czasem połączono te zwyczaje i dziś tylko polewamy się wodą.

No i to było na tyle. Nic mi nie pozostaje jak życzyć Wam smacznego jajka.

Witold Spyrka, kl. 4a

CO WIESZ O KWIETNIU?

KWIECIEŃ jest czwartym miesiącem roku, między marcem i majem i według kalendarza gregoriańskiego ma 30 dni. Kwiecień jest pierwszym w całości wiosennym miesiącem na półkuli północnej, a jesiennym na półkuli południowej. Kwiecień zawsze zaczyna się w ten sam dzień tygodnia co lipiec, a w latach przestępnych dodatkowo także co styczeń. Staropolska nazwa kwietnia to brzezień. Było to określenie na czas zielenienia się brzoź. Nazwa wyszła z powszechnego użycia, bo wyparło ją zapożyczenie kwiecień, pochodzące od kwitnienia wtedy kwiatów.

Chyba najbardziej pogodowo zmiennym miesiącem w roku jest właśnie kwiecień, bo jak to mówią „Kwiecień, plecień, bo poprzeplata, trochę zimy, trochę lata”. Inne znane mądrości ludowe opisujące ten miesiąc to: „Pogody kwietniowe - słoty majowe.” Poniżej jeszcze kilka

z nich:

Deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo.

Jeśli w kwietniu pszczoły nie latają, to jeszcze długie chłody się zapowiadają.

Kwiecień czasem kwieciami ściele, albo śniegiem przyjaciele.

Gdyby w kwietniu nie padało, to owoców będzie mało.

Czasem kwietnia pora letnia, człeka zwiedzie, w zimę zjedzie.

Jeżeli w kwietniu posuszy, nic się w polu nie ruszy.

W kwietniu posucha, nikt nie rolnikom otucha.

Gdy w kwietniu ciepłe deszcze padają, pogodną jesień zapowiadają.

W kwietniu łagodne kwiatki,

w grudniu śnieżne płatki.

Kwiecień co deszczem rosi, wiele owoców przynosi.

Jak przygrzeje słonko, przejdzie kwiecień łąką.

Mokry kwiecień ciepły maj, będzie żyto jako gaj.

Pamiętaj, że:

Niepoprawne jest wyrażenie w miesiącu kwiecień; poprawnie: w kwietniu;

Gdy podajemy datę, używamy wyrazu kwietnia w dopełniaczu, a nie w mianowniku.

Święta w kwietniu:

- 1 Kwietnia: Prima aprilis - dzień żartów
- 2 Kwietnia: Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci
- 7 Kwietnia: Światowy Dzień Zdrowia
- 13 Kwietnia: Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej
- 14 Kwietnia: Dzień Ludzi Bezdomnych
- 22 Kwietnia: Dzień Ziemi
- 27 Kwietnia: Dzień Alfabetu Morse'a

Sławne osoby urodzone w kwietniu:

król Polski Kazimierz III Wielki,
Leonardo da Vinci,
caryca Rosji Katarzyna I,
papież Benedykt XVI,
modelka i aktorka Carmen Electra,
poeta i dramaturg William Szekspir,
amerykański aktor Al Pacino,

Maciej B. Mętel,

kl. 7b

Z WIZYTĄ W MUZEUM ARMII KRAJOWEJ

20 kwietnia uczniowie klas siódmych wybrali się na wycieczkę do Krakowa. Odwiedzili Muzeum Armii Krajowej, by poznać historię Polskiego Państwa Podziemnego.

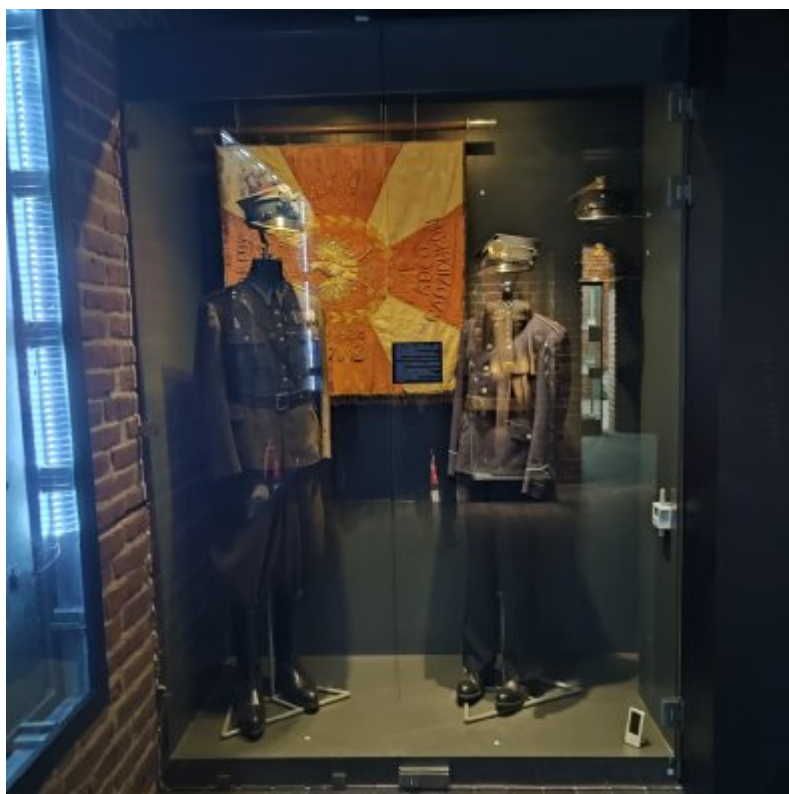

trzeb Muzeum Armii Krajowej”, jest:

- ukazanie życia narodu, który pod okupacją niemiecką i sowiecką kontynuował byt państwowy w postaci Polskiego Państwa Podziemnego, ukazanie fenomenu Armii Krajowej jako części Polskich Sił Zbrojnych podległych Rządowi Polskiemu na Uchodźstwie i zarazem siły zbrojnej Polskiego Państwa Podziemnego,
- ukazanie osobistego wymiaru wojny poprzez losy poszczególnych osób ze szczególnym uwzględnieniem żołnierzy AK, ich postaw, motywacji i działań.

Stała ekspozycja Muzeum AK poświęcona Polskiemu Państwu Podziemnemu i jego sile zbrojnej – Armii Krajowej została otwarta 27 września 2012 r. Jej ideą jest przedstawienie całościowego obrazu polskiego podziemia czasów wojny, wraz z jego duchową genezą obejmującą Polskę międzywojenną oraz kształtem dziedzictwa patriotycznego we współczesnej Polsce.

Misją ekspozycji, powstałej w ramach współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej projektu „Rewaloryzacja i adaptacja budynku przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie dla po-

Z WIZYTĄ W MUZEUM ARMII KRAJOWEJ

Zgodnie z przyjętym scenariuszem historycznym, nowoczesna ekspozycja – wzbogacona środkami multimedialnymi – jest podzielona na tematyczne przestrzenie wystawiennicze.

Na parterze zwiedzający może poznać historię II Rzeczypospolitej, przebieg kampanii wrześniowej i życie w obozach jenieckich oraz zobaczyć m.in. rekonstrukcję czołgu Vickers oraz baraki dla jeńców. W przestrzeni dotyczącej dwóch okupacji – niemieckiej i sowieckiej – przez pryzmat setek dokumentów i pamiątek z lat wojny (np. naboje i pagony oficerskie przywiezione przez żołnierza AK z katyńskich mogił) zwiedzający może poznać realia życia codziennego, terror, politykę ger-

manizacyjną.

Zasadnicza część wystawy dotycząca Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej znalazła się na poziomie -1 (Polskie Państwo Podziemne, Służba Zwycięstwu Polski – Związek Walki Zbrojnej – Armia Krajowa, Szkolenie wojskowe, Łączność, Kobiety – żołnierze, Biuro Informacji i Propagandy, Kwatermistrzostwo, Cichociemni, Wywiad, Dywersja i sabotaż, Partyzantka, Duszpasterstwo, Akcja „Burza” i Powstanie Warszawskie, Epilog – Zdradzona

armia).

Można tutaj nie tylko zobaczyć setki zdjęć i pamiątek (w tym Dziennik mjr. „Hubala”), ale też dotknąć kadłuba brytyjskiego Halifaxa, który dokonywał zrzutów dla żołnierzy AK, obejrzeć wnętrze rakiety V-2, której rozpracowanie było największym sukcesem wywiadu AK, czy znaleźć się w ubeckim karczerze.

W skali kraju Muzeum Armii Krajowej, obok Muzeum Powstania Warszawskiego, jest najważniejszym muzeum czynu zbrojnego Polski Walczącej w XX wieku, jest też jedyną tego typu placówką na świecie, ukazującą całokształt tematyki związanej z Armią Krajową i Polskim Państwem Podziemnym.

<https://muzeum-ak.pl/wystawy-i-zbiory/ekspozycja-stala/>

MACIEJ MĘTEL FINALISTĄ MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU WIEDZY OGÓLNEJ "LEONARDO 2022"

W bieżącej edycji (dwudziestej czwartej) rywalizowali uczniowie klas VII i VIII szkół podstawowych z 13 gmin należących do SGB oraz uczniowie ostatnich klas zespołu szkół z 11 gmin słowackich ze Zdrżenia Babia Hora. W tym roku gospodarzem była Gmina Zembrzyce, a zmagania uczniów odbywały się w Zespole Szkół w Zembrzycach.

Konkurs rozpoczął się tradycyjnie od testu składającego się z 33 pytań (pytania z przedmiotów obowiązujących + pytania z religii i z wiedzy o regionie).

Do ścisłego finału zakwalifikowało się 11 uczniów (9 z Polski i 2 ze Słowacji), którzy w części pisemnej uzyskali naj-

większą ilość punktów. Uczniowie ci odpowiadali na 5 pytań ułożonych w zestawy – ściśle oraz humanistyczne.

Odpowiedzi na bieżąco oceniała Komisja, co pozwoliło na sprawne „podliczenie” wyni-

ków i wyłonienie zwycięzców. Uczniami ze Słowacji) będzie dwudniowa wycieczka na Opolszczyznę w dniach 27 i 28 maja br.

<https://sgb.org.pl/miedzynarodowy-konkurs-wiedzy-ogolnej-leonardo-2022-r/>

MACIEJ MĘTEL FINALISTĄ MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU WIEDZY OGÓLNEJ "LEONARDO 2022"

łański

VIII miejsce – Maciej Mętel – uczeń z gminy Zawoja

IX miejsce – Dorota Kulig – uczennica z gminy Zembrzyce.

Wszyscy uczniowie biorący udział w finale otrzymali dyplomy oraz upominki. Nagrodą dla 31 uczniów (łącznie z 11 uczniami ze Słowacji) będzie dwudniowa wycieczka na Opolszczyznę w dniach 27 i 28 maja.

<https://sgb.org.pl/miedzynarodowy-konkurs-wiedzy-ogolnej-leonardo-2022-r/>

W czasie kiedy komisja oceniała prace pisemne, na scenie młodzież z Zespołu Szkół w Zembrzycach zaprezentowała piękne wiersze i piosenki o Zembrzycach. Występ uświetniły grupy "Cheerleaders Vena Team" ze Szkoły Podstawowej w Tarnawie Dolnej i "Mała Vena Team" z Zembrzyc, a Grupa "Pokolenie" przypomniała postać Św. Jana Pawła II w swoim słowno-muzycznym repertuarze.

Po zsumowaniu uzyskanych punktów z części pisemnej i ustnej wyłoniono zwycięzców:

I miejsce – Sławomir Młyński – uczeń z gminy Stryszawa

**II ex aequo Marcin Orędarz – uczeń z gminy Maków Podhalański
Amelia Janowiak – uczennica z gminy Jabłonka**

IV miejsce – Kinga Słowińska – uczennica gminy Stryszawa

V miejsce – Wojciech Rzepiszczak – uczeń z gminy Lipnica Wielka

VI miejsce – Dominik Florek – uczeń gminy Lanckorona

VII miejsce – Filip Gębała – uczeń z gminy Maków Podha-

BALLADYNA INACZEJ

4 kwietnia 2022 r. w klasie 7b odbyła się nietypowa lekcja języka polskiego - rozprawa sądowa.

Wyznaczeni uczniowie wcielili się w role prokuratorów, sędziów, obrońców i przeprowadzili sąd nad Balladyną, bohaterką tragedii Juliusza Słowackiego „Balladyna”. Pozostali uczniowie odegrali role świadków, dziennikarzy lub stanowili ławę przysięgłych. Wszyscy z zainteresowaniem wysłuchali odczytania aktu oskarżenia, przemowy oskarżycieli i obrońców oraz wypowiedzi kolejnych świadków.

Wyjaśnienia złożyła także oskarżona. Następnie obrońcy wraz z oskarżycielami zadawali pytania świadkom i biegłym, powołanym podczas postępowania przygotowawczego. Ich odpowiedzi i dowody rzuciły nowe światło na sprawę, dlatego Balladyna została skazana na surowe kary, o jakie wnosili prokuratorzy.

Nietypowa lekcja, będąca podsumowaniem pracy z lekturą szkolną, nie tylko zaktywizowała uczniów, nauczyła współpracy i wyzwoliła kreatywność, ale także utrwaliła ich wiedzę o „Balla-

dynie, nauczyła właściwego argumentowania i formułowania dłuższej wypowiedzi ustnej.

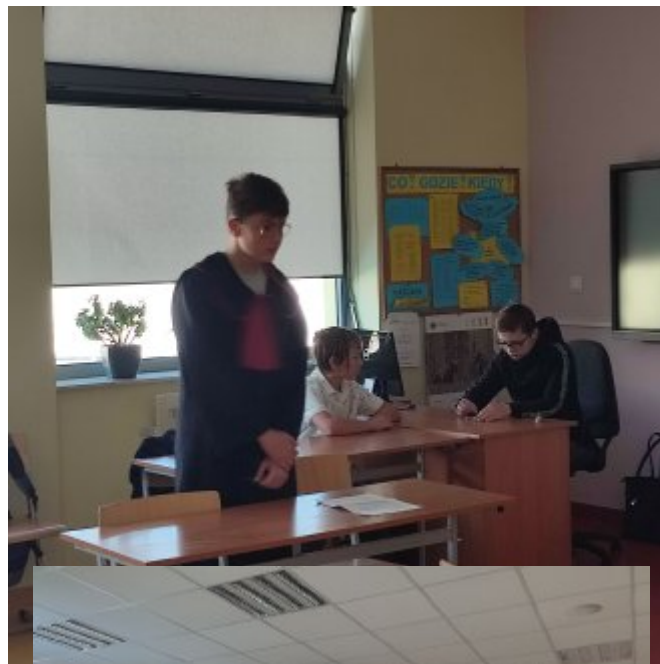
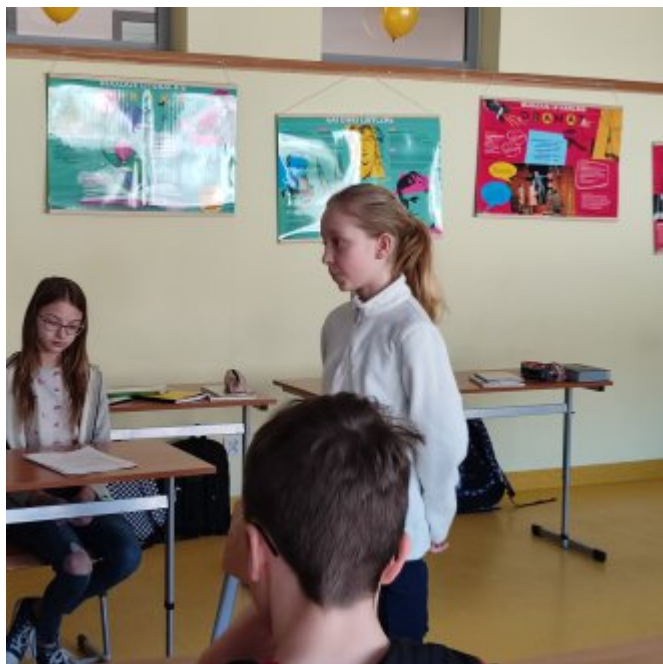
GRATULUJĘ!

BALLADYNA INACZEJ

BALLADYNA INACZEJ

BALLADYNA W TEATRZE TVP

23 marca 2022 wraz z naszą klasą na lekcji języka polskiego mieliśmy przyjemność obejrzyć spektakl pod tytułem "Balladyna", który został zrealizowany na podstawie książki Juliusza Słowackiego. Jego premiera odbyła się 22 listopada 2021 roku. Został wyreżyserowany przez Wojciecha Adamczyka, który włożył w nie wiele pracy. Muszę przyznać, że jest to bardzo dobrze zrealizowany spektakl telewizyjny.

Bardzo ciekawy scenariusz został opracowany przez Wojciecha Adamczyka i powstał na podstawie dramatu Juliusza Słowackiego wydanego w 1834 roku. spektakl składa się z pięciu aktów. W roli głównej, czyli Balladyny, bardzo sugestywnie wystąpiła Katarzyna Ucherska. Gdy Kirkor (Adrian Zaremba) przybywa do domu Wdowy (dorota Chotecka), Balladyna i Alina (Paulina Szostak) są zachwycone. Balladyna od początku, od pierwszego spotkania i pierwszego wejrzenia pragnie być z nim tylko dla władzy. Alina natomiast chce być z nim z miłości. Trzeba przyznać, że dziewczyny świetnie wcieliły się w role siostr. W tym telewizyjnym spektaklu grali także inni: Goplana Lidia Sadowska, Skierka (Sławomir Grzymkowski), Chochlik (Wojciech Brzeziński), Grabiec (Grzegorz Daukszewicz), Skierka (Kacper Matula), Pustelnik (Stanisław Brejdygant),

Gralon (Adam Biedrzycki), Kostryn (Modest Ruciński), Kanclerz (Krzysztof Gosztyła), Rycerz i Goniec (Sławomir Głuszek).

Na szczególne wyróżnienie zasługują charakterizatorki: Kinga Królikowska, Małgorzata Szot-Malicka, Ewa Matusik i Katarzyna Wilk. Swój kunszt pokazały zwłaszcza przy charakteryzacji Wdowy w scenie, gdzie Wdowa ma wypalone oczy. Ciekawe kostiumy zaprojektowała Katarzyna Adamczyk. Za wspaniałą scenografię odpowiedzialny był Marek Chowaniak. Kostiumy były przepiękne, a sceny w lesie, chatka czy zamek wyglądały bardzo realistycznie. Całości dopełniła dobrze dobrana muzyka, która była dziełem Piotra Salabera.

Balladyna to spektakl, który musicie zobaczyć. Każdy niechętny czytaniu lektur mógł wyciągnąć z niego równie dobre wnioski. Na pewno wielu z uczniów po obejrzeniu tego spektaklu telewizyjnego zapamięta, że "Nie ma winy bez kary".

Sandra Dulkiewicz,
kl. 7 b

SPRAWOZDANIE Z FINAŁU POWIATU W MINISIATKÓWCE

przepustkę do półfinałów wojewódzkich. Radość była niesamowita. MVP drużyny otrzymała świetnie spisująca się na boisku Sandra Dulkiewicz. Serdecznie gratuluję!!

Wiktoria Trzebuniak, kl. 7b

We wtorek 5 kwietnia 2022 roku w naszej hali sportowej mieliśmy okazję organizować finały powiatowe w minisiatkówce 4x4. Do rywalizacji zgłosiły się 3 drużyny: Baczyn, Bystra Podhalańska, Łętownia oraz my – Zawoja Centrum.

Mecze zostały rozegrane systemem każdy z każdym. Jeden mecz trwał 2 sety do 15 punktów. Gra przebiegała bardzo sprawnie. Już po wygranej ze szkołą z Baczyny czuliśmy, że pierwsze miejsce musi być nasze.

Po zaciętych trzech spotkaniach zajęliśmy pierwsze miejsce, tym samym zdobywając

SPRAWOZDANIE Z PÓŁFINAŁÓW WOJEWÓDZTWA W MINISIATKÓWCE

W środę 13 kwietnia 2022 roku w Pcimiu odbył się półfinały wojewódzkie w minisiatkówce 4x4. Do rywalizacji w tych zawodach, w naszym regionie dostały się 2 drużyny: SP1 Pcim, SP Raba Wyżyna oraz my – SP1 Zawoja Centrum.

Mecze były rozgrywane systemem każdy z każdym. Jeden mecz trwał 2 sety do 25 punktów. W pierwszym meczu grałyśmy dogrywkę tzw. tie-break do 15 punktów.

Po zaciętych 2 meczach stanęłyśmy na podium, zdobywając 1 miejsce w naszym regionie i tym samym dostałyśmy przepustkę do finału województwa!! Warto też zaznaczyć, że zapisałyśmy się na kartach historii naszej szkoły jako pierwsza drużyna, która dostała się do finału województwa w dyscyplinie zespołowej. Tym miłym akcentem zakończyłyśmy rozgrywki i z ogromną radością wróciłyśmy do domu.

Wiktorja Trzebuniak, kl. 7b

KAWAŁ ŻARTU

Jasiu z kanistrem przybiega na stację benzynową:

- Dziesięć litrów benzyny, szybko!
- Pali się, czy co?
- Tak, moja szkoła... ale już zaczyna przygasać.

Nauczyciel pyta dzieci w klasie:

- Czy wiecie dzieci, jaki ptak nie buduje gniazd?
- Zgłasza się Jasio.
- Tak! To kukułka!
- A czemu nie buduje?
- No bo mieszka w zegarach.

Mama tłumaczy Jasiowi:

- Trzeba być grzecznym, żeby pójść do nieba!
- A co trzeba zrobić, żeby pójść do kina?

- Jasiu, dlaczego masz w zeszytcie te same błędy co twój kolega z ławki?
- Bo mamy tego samego nauczyciela od języka polskiego...

Pani pyta dzieci, jaki zawód chciałyby wybrać.

- Lekarz, aktorka, modelka, policjant... odpowiadają dzieci
- A ty Jasiu, kim chcesz zostać? - pyta pani
- Emerytem.

- Dlaczego ciągle spóźniasz się do szkoły? - pyta nauczycielka Jasia.

- Bo nie mogę się obudzić na czas...
- Nie masz budzika?
- Mam, ale on dzwoni wtedy, gdy śpię.

Rozmowa przedszkolaków:

- Skąd się wzięłeś na świecie?
- Mama powiedziała, że bocian mnie rzucił w kapustę.
- To pewnie dlatego jesteś głąbem...

Jasio podaje sprzedawczyni na targu słoiczek i prosi o nalanie śmietany.

- Płacisz złotówkę - mówi sprzedawczyni, podając pełny słoik.
- Mamusia położyła pieniążki na dnie słoika...

Na lekcji przyrody nauczycielka pyta:

- Jasiu, co wiesz o jaskółkach?
- To bardzo mądre ptaki. Odlatują, gdy tylko rozpoczyna się rok szkolny!

- Mamo, chłopcy zaczynają mnie podrywać!
- W jaki sposób, córeczko?
- Rzucają we mnie kamieniami....

Nauczyciel na lekcji polskiego pyta się Stasia:

- Jaki to czas? Ja się kąpię, ty się kąpiesz, on się kąpie...
- Sobota wieczór, panie profesorze.

<http://www.dziecionline.pl/rozrywka/dowcipy.htm>

Myśli miesiąca:

**"Twój umysł odpowie na większość pytań,
jeśli nauczysz się relaksować i czekać na odpowiedź".**

William S. Burroughs

JEDYNKA

Pismo Dzieci i Młodzieży SP nr 1 w Zawoi Centrum

Redaktor naczelny: Katarzyna Wilczyńska.

Zespół redakcyjny: **uczniowie szkoły podstawowej oraz nauczyciele.**

Opiekun: mgr Katarzyna Wilczyńska.

Adres redakcji: SP nr 1 w Zawoi Centrum, 34-222 Zawoja 2000, e-mail gazetkaszcentrum@wp.pl.

Skład komputerowy: mgr Katarzyna Wilczyńska,

Zdjęcia: arch. SP nr 1 w Zawoi Centrum, ogólnodostępne zasoby internetowe